

IŠ VISO PASAULIO

- Užvakar J.A.Valstybėse iškilmingai švenčiant laivyno dieną, New Yorko centriniame parke, kur susplaukė tūkstantinės minios žmonių, prez.Trumanas pasakė reikšmingą kalbą apie savo vadovaujamo krašto užsienių politikos pagrindus bei tikslus. Iš pradžios prezidentas iškėlė amžinąjį Roosevelto nuopelnus šio karo laimėjimui ir pasaulinės taikos įgyvendinimui. Karui baigiantis, JAV karo laivynas turėjęs 1200 laivų, o orinės pajėgos siekusios 40.000 lėktuvų. Ir toliau tiek laivynas, tiek orinės pajėgos čia paliekančios stipriausios pasaulyje. Be to, įvedama visuotinė karo prievolė tam, kad kiekvieną metų karui būtų reikalingų pajėgų. Ir kam vis tai? Mes nenorime, pabrėžė prezidentas, užgrobti nė pėdos svetimos žemės ar įsigyti sau bazių. Laivynas ir kitos ginkluotosios pajėgos turinčios padėti įvykdyti karą pralaimėjusiems nustatytas sąlygas, išlaikyti pasaulyje taiką, saugoti vakarinės hemisferos neliečiamumą ir, reikalui esant, ginti kraštą. JAV visa užsienių politika remiama teisėtumu ir teisingumu, ir dėl to jokių kompromisų negali būti. Žingsnis po žingsnio artėjama prie tarptautinio bendradarbiavimo. Toliau prezidentas iš naujo iškėlė JAV politikos uždavinius, kurie, sutraukiant į 12 punktų, štai kokie: Amerika neieško užgrobti jokių teritorijų ir nesiikia sau naudos; rūpinamasi grąžinti tautoms laisvę ir atstatyti suverenines valstybes; teritoriniai atskirymai įvykdomi ne prievarta, bet gyventojų apsisprendimu; visos tautos laisvai nusprendžia sau valdymosi formą; rūpinamasi padėti valstybėms sudaryti demokratines vyriausybes, pašalinti nacionalizmo, fašizmo ir kt. pavojus; nebūsimi pakenčiami jokiame krašte tokia vyriausybė, kuri prievarta paima valdžią, įsikišant iš pašalio kitai valstybei; prie jūrų bei vandenių prieiti įgalinamos visos tautos; visos tautos turi teisę į žaliavų šaltinius ir laisvai prekybai; vakarinės hemisferos tautos siekia glaudaus bendradarbiavimo ir vengia nesant tarpų; tiek didžiosios, tiek mažosios valstybės įjungiamos į ekonominį bendradarbiavimą, kad pasaulyje būtų išvengiama skurdo ir atstatoma gerovė; visur įgyvendinama minties ir tikybos laisvė; paskutiniam punkte prezidentas pabrėžia, kad reikalinga Pasaulio Saugumo organizacija. Tai esą pagrindiniai JAV užsienių politikos uždaviniai, kurie anksčiau ar vėliau įvykdytini. Be abejo, esą tam sunkenybių, kaip kad vykdomi dešimt išsakymų. Svarbiausia, kad sąjungininkai kraštai: JAV, D.Britanija, Tar.Sąjunga, Prancūzija ir Kinija bendradarbiautų ir toliau, kaip per karą bendradarbiavo, nes jos imančios į savo rankas istorijos eigą. Atominė bomba - tik signalas naujiems amžiams dėl tautų sugyvenimo. Nuomonių skirtumai nėra nugalimi. Vykdomi bendri dėsnių, reikalinga rasti metodų. Su visomis taiką mylinčiomis tautomis turi atsirasti draugiški santykiai. Didžiausias pavojus - izoliacija ir skepticizmas, kad tautų bendradarbiavimas neįmanomas. Atominė bomba nekeičianti JAV politikos, bet tik padedanti greičiau bei energingiau įgyvendinti visas sprendžiamas problemas. Netrukus bus pasitarimai su D.Britanija ir Kanada dėl atomo energijos panaudojimo. Tai nėra koks grąsinimas, bet ši nauja jėga esanti šventa patikėtinybė pasiryžimams įvykdyti. Tam tikslui ir toliau bus dirbama su viltimi, kad, Dievai padedant, pasaulio griovimas visiems laikams pasibaigs.

Po tos kalbos prezidentas nuvyko į uostą, kur priėmė didelį, 10 km ilgumo laivyno ir taip pat orinių pajėgų parodą, užtrukusį 3,5 valandas. Tai buvo didžiausias kada nors buvęs toks paradas, kartu ir demonstracija.

Anglų spaudoje su dideliu susidomėjimu rašoma apie prez.Trumano kalbą. Laikraščiai "Sunday Times" ir kt. su tam tikru pasitenkinimu ypač pažymi, kad JAV nepalaiko izoliacinės politikos. Kiti laikraščiai "Daily Mail" kritikuoja, kam viena Amerika tuo tarpu pasilaikanti atominės bombos paslaptį; tai neveda į bendradarbiavimą. Todėl apie bombą galėję būti

ir neužsiminta. "Times" ta proga rašo, kad svarbiausias klausimas esąs susitarimas su Tar. Rusija.

- Kaip Londono radijas praneša, perduodant prez. Trumano laišką, JAV atstovas Harimann generalissimo Stalino buvęs draugiškai priimtas. Pats generalissimus esąs sveikas, jaučiasi puikiai ir numetas lapkričio 7 d. pasakyti kalbą apie tarptautinę padėtį. "Observer" pažymi, jog pasaulinei taikai įgyvendinti būsią sunkenybių, jei Tar. Rusija nepradėsianti eiti platesnio bendradarbiavimo keliu.

- Pasaulio Saugumo Organizacijos konferencija, kuri buvo numatyta susaukti Londone gruodžio 4 d., nukeliama į ateinančius metus - tarp ~~xxx~~ sausio 2 - 7 d., o parangiamosios komisijos - iš lapkričio 8 į 23 d.

- Tar. Sąjungos delegacija Quebecko maitinimo konferencijoje gavo iš Maskvos nurodymų dar nepasirašyti statuto. Esą, suvietai dar turi reikala ištirti. Delegacija konferencijoje toliau būsianti tik stebėtojo vaidmenyje.

- Per Londono radiją vakar, komentuoju praeitos savaitės įvykius, daugiau kalbėta apie Zem. Rūmuose buvusius debatus sunkių Europos maitinimo klausimu, dėl kurio visos partijos parodžiusios vieningą atjautimą. Bavinas savo kalboje aiškiai pasakęs, kad dabar Europa stovinti prieš bado pavojų ir kad nuo to bado gali žūti daugiau žmonių, negu panaudojant atominę bombą ir kitus baisius ginklus. Stigsią maisto ne tik vadinsimoms priešų šalims, kurios nugalėtos, bet ir visai Europai, net pačiai Anglijai. Būtinai reikalinga pagalba. O tai sunkina ne tik sutrikęs transportas, bet ir visame žemyne jau einantis tautų kilnojimas, į kurią įtraukta 20-25 mil. žmonių, turinčių grįžti į savo tėvynę ar palikti ją. Vien vokiečių esą apie 12 mil., kurie kraustomi iš Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir rytinių Vokietijos sričių. Visos partijos esančios nuomonės, kad bent prieš žiemą būtų sulaukta vokiečių evakuacija iš kalbamus kraštų. Vekarykštis "Sunday Express" pažymi, kad būtų netkslu visą pirmą rūpintis apsaugoti nuo bado Vokietiją, o užmirėti kraštus, kuriuos ji buvo prispaudusi.

- Bavarijos maitinimo bei ūkio min. Dr. Baumgartner pareiškė, jog Bavarijos maitinimo būklė labai aštrėjanti. Šiam kraštui tenka išlaikyti 10 mil. žmonių, tai esą 2,5 mil. daugiau, negu prieš karą normaliais laikais. Ypač stigsią riebalų; kiek geriau su mėsa. Ministeris kreipiasi į ūkininkus, kad jie atliktų kaip reikiant savo prievoles. Daugiausia teksią kęsti miestiečiams, kurių už durų laukias ne tik šaltis, bet ir badas.

- Amerikiečių karinė valdžia savo valdomoj Vokietijos srityje buvo numatiusi civiliniams vokiečių gyventojams padidinti maisto normą iki 2000 kalorijų, bet Vašingtone tas pasiūlymas atmestas, paliekant kaip ligi šiol 1354 kalotijas /Berlyne amerikiečių zonoj 1500 kal./.

- Berlyne norint sulaukyti pabėgėlių plūdimą į britų sektorių, bandoma sudaryti tam tikros užtveros. Tačiau tatai nieko nepadaeda, nes pabėgėliai plūsta kaip plūde.

- Lenkijos pasiuntinio Londone Strasburger pareiškimu, iš vakarinėj Vokietijos dalyje esančių dar 300.000 lenkų ligi žiemos paliksia tėvynę grąžinti apie 100.000; visiems grąžinti būsią reikalinga 6 mėn.

- Raud. armijos daliniai Lenkijoje esą sumažinti, o naujų neatgabenta.

- D. Britanija ir JAV dar tebelaukia iš Tar. S-gos atskymo į protestą dėl jos ekonominio susitarimo su Vengrija.

- Vak. švenčiant Čekoslovakijos respublikos 27 metų sukaktuves, Dr. Benešas kalbėjo apie krašto užsienių ir vidaus politiką. Čekoslovakija remianti pasaulio jungtinių tautų organizaciją, palaikanti draugiškus santykius su Tar. Sąjunga, D. Britanija ir JAV, visos išsilydėdamos problemas su kaimynais sprendžianti taikiu būdu; krašto sienos Vokietijos sąskaiton turinčios būti atstatytos, kokios buvo prieš Münchano nusprendimą, ir t. t. Vidaus numetomi įvykdyti laisvi, demokratiniai rinkimai; premonės ir ūkio nacionalizacija krašte vykdoma visų piliečių gerovei. Tarp čekų ir slovakų būsią broliški santykiai.

- Buenos Aires vėl demonstruoja universitetų studentai dėl kar. diktatūros

- Tar. Sąjungos, Suomijos ir Norvegijos Komisija sienoms nustatyti baigė savo darbą. Pasirašytas protokolas.
- Rytį ir keli jo buvę ministrai bus teisiami kaip karė nusikaltėliai.
- Kinijoje prasidėjęs pilietinis karas tarp centrinės valdžios ir komunistų plečiasi labyn ir kovos net einančios 11 provincijų.
- Rytoj Anglijos Žem. Rūmų debatuose numatoma svarstyti atominės bombos klausimas. Min. pirm. Attlee prašomas duoti paaiškinimų.

VIETOS ŽINIOS

- Vakar bažnytinio komiteto iniciatyva surengtas atsisveikinimas buv. mūsų kolonijos klebonui kun. Riškui. Išleistuvėse dalyvavo kolonijos komiteto, bažnytinio ir Raud. Kryžiaus komitetų nariai. Prof. Kolupaila išreikšdamas kolonijos padėką už įdėtą triūsą vadovaujant Kempteno lietuvių dvasiniam reikalams, kolonijos vardu klebonui įteikė adresą ir palinkėjo sėkmingai pagilinti studijas tėvynės labui.
- Vakar Dr. Meškauskas, kalbėdamas apie politines aktualijas, sustojo ties šiais svarbiausiais praėjusios savaitės įvykiais: Prancūzijos rinkimai, vokiečių iškeldinimas iš rytinių Europos kraštų, Bevino kalba dėl Europos maitinimo ir Trumano kalba JAV laivyno dienos proga. Komiteto vicepirm. Pabedinskas padarė pranešimą kai kuriais mūsų vidaus gyvenimą liečiančiais klausimais. Buvo paaiškinta Raud. Kryžiaus siuntinėlių dalinimo tvarka ir dėl ko jie yra atplėšiami; kaip yra su žieminės aprangos dalinimu. Tai pabrėžta, jog dėl pasireiškusių spekuliacijos kyla daug sunkumų dėl tikslingo paskirstymo. Naujų patalpų gavimo klausimu pareikšta, jog visi mūsų vizitavę amerikiečių kar. valdžios viršininkai yra tos nuomonės, kad bendrabučiuose gyvenama per daug sugrūstai ir kad būtina reikalinga naujų patalpų. Klausimas tačiau ligi šiol nėra išspręstas. Atkreiptas kolonijos gyventojų dėmesys ir dėl darbo. Nežinoma ateitis verčianti kiekvieną asmeniškai apsispręsti, imti UNRRA siūlomą darbą ar ne.
- Šeštadienį centr. bendrabučio seniūnai ir kambarių vyresnieji buvo susirinkę pasitarti aktualiais bendrabučio patalpų paskirstymo klausimais. Komiteto vicepirm. inž. Pabedinskui davus paaiškinimų ir klausimus nuodugniai apsisvarsčius, prieita vieningos nuomonės, jog tvarkos labai pareigūnų ir Komiteto nutarimai turi būti vykdomi.
- Užvakar Komitetas svarstė ~~paskirstymą~~ centr. bendrabučio vedėjo plk. Žuko atsistatydinimo pareiškimą. Atsižvelgiant į tai, kad bendrabučio vedėjas jau kelintą kartą prašosi atleidžiamas, Komitetas jo prašymą patenkino ir šiandien 19 val. centr. bendrabučio salėje kviečia bendrabučio gyventojų susirinkimą išrinkti kandidatams vedėjo pareigoms eiti.
- Grįžęs iš UNRRA centro estų komiteto pirmininkas mūsų komiteto pirmininkui pranešė, jog ten jis patyręs, kad Raud. Kryžiaus siuntinėlių atplėšimas esąs UNRRA centrui įsakytas. Siuntinėlių maistas nuo šiol bus duodamas visur kaip papildomas davinyss iki 2300 kalorijų. Drauge taip pat pranešta, kad UNRRA įsakiusi visoms užsieniečių kolonijoms, net ir toms, kurioms buvo pažadėta anglių, pačioms apsirūpinti malkomis. Todėl visos užsieniečių kolonijos dabar dar tik pradės malkų kirtimą. Taip pat pranešama, kad kolonijų pareigūnai bus apmokami. Atlyginamų pareigūnų gali būti 10% kolonijos gyventojų.
- Visi imantieji sausą dešinį iš miestiečių krautuvės pirma privalo pristatyti bendrabučio raštinės patikrinimui žalius lapus. Lapai pristatomi visų registruotų šeimos narių. Krautuvės vedėjas be pažymėjimo iš bendrabučio raštinės, kad žali lapai patikrinti, privalo neišduoti maisto.
- Rytoj 8 val. šv. Lauryno bažnyčioje už rašytoją Aišbę-A. Kriščiukaitį, jo 12 metų mirties sukakčiai paminėti bus atleiktos pamaldos.
- L. Un-to paskaita "Tapybos vystymasis" aprašant buvo pažymėta; jog ją skaitytės dail. Janulevičius ir ją pailiustravęs savo paveikslais. Paskaitininkas prašo pranešti, kad jis nėra dailininkas ir demonstravo ne savo paveikslus.